

מדריך להורים: הצד האפל של הרשת (תורגם ע"י גילה ברונר, מתוך העיתון: Family PC מרץ 2000)

האינטרנט הוא הכלי החינוכי הנפלא ביותר שיכולנו לתת לילדינו, אבל אסור להתעלם מהעובדה שיש בו צד אפל ומפחיד. זהו עולם שבו אין פנים, אין קול ולא מחוות אופייניות.

זהו עולם שבו "טורפים" (PREDATORS) נמצאים בכל מקום, מחופשים לכל דבר. זהו עולם שאם חיפוש מילה כמו "אופנה" עשוי לשחרר למסך כמות עצומה של תמונות פורנו. כיום האתגר הקשה העומד בפני הורים הוא לחנך את הדור הדיגיטלי הראשון. עלינו להכיר איך להגן על ילדינו מפני היסחפות ליחסים לא נעימים ברשת. יש לבדוק את הגבול שבין חופש הדיבור לבין שמירה על בטחון הילד ולתת טיפים מעשיים להתמודדות עם האתרים רווי השנאה והפורנוגרפיה.

הורים נמצאים תמיד במאבק על הקו הדק שבין להיות זהיר לפרנואידי. כאשר מדובר באינטרנט, התפקיד נעשה קשה במיוחד, מפני שההיכרות עם הסכנות נעשית יחד עם הילדים.

הדרך הטובה ביותר היא לתת לילדים מידע והדרכה על מנת שיוכלו לבחור נכון כשהם לבד.

סקס שקרים וילדים - מה שהורים לא יודעים על אינטרנט קרולין ג'אבס

האינטרנט שההורים מכירים הוא בוודאי לא אותו מקום שבו הילדים מבקרים. בעוד הורים מתחברים לאתרי קניות וגולשים לקבלת מידע, הילדים מבלים שעות בשיחות און-ליין ומחליפים ביניהם מסרים מיידים. למרות שרוב השיחות הן חסרות משמעות ולא מזיקות, הרי שבאחזות משתתפים מבוגרים חסרי-מצפון המשתמשים ברשת כדי לקשור קשרים עם ילדים לא תמיד מתוך כוונות טובות.

כל אחד שמע כבר על מקרים בהם פתו צעירים מחוץ לבתיהם ע"י "טורף" שפגשו און-ליין. הרבה הורים מאמינים שילדיהם בטוחים מפני שהם הזהירו אותם לא למסור שם או מספר טלפון. אבל הילדים ממשיכים להיות חשופים לא רק ל"טורפים" שמטרתם להטריד מינית, אלא גם לסוטים ששולחים לקטינים הודעות זימה, חומר פורנוגרפי ומשתפים אותם בסייבר-סקס בוטה וסוטה.

יש מומחים הטוענים שזה לא מזיק כי הילדים יכולים להתנתק בכל רגע. אחרים מאמינים שמתבגרים הנמצאים בתהליך גיבוש של עמדות מיניות לא צריכים להיחשף לצד הגס של המיניות, בעיקר כשזה נעשה ע"י מבוגרים אנונימיים שטובת הקטין אינה לנגד עיניהם.

דיויד פינקלהור, מנהל המרכז לחקר פשעים נגד ילדים באוניברסיטת ניו-המפשייר DURHAM טוען שילדים זקוקים להגנה ממעורבות עם מיניות של מבוגרים. לא מדובר רק בהגנה ממגע פיזי, אלא גם מקשר עם הפנטזיות של מבוגרים.

לא קיימים נתונים סטטיסטיים על מספר הילדים שנוצלו מינית לאחר שפגשו באינטרנט, כיוון שלא מדווחים על פשעי אינטרנט בנפרד. אבל חוקרים משטרה משוכנעים שהיקף הבעיה גדול וצומח, כי האינטרנט מוצף במשחרים לטרף מיני שהנגישות שלהם לילדים קלה במסגרת זו. אנשי משטרה אומרים שבעבר ה-predators היו חייבים ללכת לפארקים, לגני משחקים או לבתי-ספר והם נמצאו בסיכון שיגלו אותם. אבל היום, האינטרנט הוא פארק וירטואלי אינסופי ושם אפשר להתקרב לילדים מבלי שאחרים יראו אותם.

סייבר-סקס גם מאפשר ל-predators למצוא תמיכה חסרת-תקדים לעניינם. בקבוצות עניין המוקדשות לנושאים כמו "אהבת גבר-ילד" או "אונס קטינים" הם מעודדים זה את זה ומחליפים עיצות (איך להתגבר על עכבות של ילדים, למשל, ע"י משלוח תמונות פורנו עם דמויות מצויירות). הודות למצלמות דיגיטליות וחיבורי אינטרנט יעילים הם יכולים לשלוח ולקבל חומר פורנוגרפי לא חוקי (עם ילדים) במהירות רבה.

כל הגורמים האלה מביאים לכך שה-predators מנסים להתקרב לכל ילד הנמצא אי-שם בחדרי הצ'אט. זו אינה סיבה לנתק את האינטרנט, כי יש שם אפשרויות חינוך והעשרה מצוינות, אבל זו סיבה להשקיע יותר זמן בהכנת הילדים להתמודד עם מה שניתן לפגוש און-ליין.

איך עושים את זה ?

שלב 1: נסו להבין מה באמת עושים ילדיך און-ליין

הרגילו את הילדים שלא לה: "מה עשית היום באינטרנט?" בדיוק כפי שהורים שואלים את הילדים איך היה בבית הספר. אם אינכם מבינים על מה הם מדברים, בקשו הדגמה. במיוחד כדאי לשאול על התחומים הבאים:

CHAT צ'אט:

predators מוצאים בד"כ את הקורבן בחדרי הצ'אט. למרות שהורים אומרים לילדים לא לתת לזרים להיכנס, עצם השימוש בצ'אט משמעותו הפרת הכלל הזה. רוב המבוגרים כלל לא יודעים מה שקורה שם, בגלל שאין להם זמן להתבדחות חסרת המטרה המתרחשת שם. עבור מתבגרים הצ'אט הוא מעין הרחבה טבעית של שיחות אינסופיות פנים אל פנים או בטלפון. אולם, בגלל האנונימיות הילדים חופשיים יותר להגיד דברים שלא היו מעיזים לומר בד"כ. במחקר משותף של פרופ' אילין ברסון מאוניברסיטת דרום-פלורידה בו נבדקו הרגלי און-ליין של 10,800 נערות (12-18) אמרה אחת מהן: "אני מדברת על מין בצורה שאני לא נוהגת לעשות עם מי שפגשתי רק לאחרונה. אבל כיוון שלא יודעים מי אני, אז לא איכפת לי מה חושבים."

אם הילדים שלכם רוצים לשוחח באינטרנט, שבו יחד אתם לפחות פעם אחת. שוחחו על האנשים המשתתפים, הצביעו על מסרים שנראים מניפולטיביים או פרובוקטיביים. כמבוגרים אתם עשויים להבחין מיד בדברים שאינם תמימים כמו שילד חושב. הסבירו לילדים ש-predators משתמשים בכל מידע שילדים פולטים תוך כדי הצ'אט כדי לבנות לעצמם תמונה שלמה עליהם (כמו למשל, שמות של חברים או בעלי-חיים). חשבו יחד עם הילדים איזה מידע אין למסור מבלי להתייעץ עם ההורים. למשל, שם, כתובת, מספרי טלפון, סיסמה, שם בית הספר, קבוצת ספורט, שמות מורים וחברים או לוח זמנים ופעילויות. את הרשימה ניתן להדביק ליד המחשב.

עזרו לילדים לבחור שם נייטרלי שלא מגלה את גילו של הילד. בחרו עם הילד את המידע הבסיסי שהוא ימסור, ולמדו את הילד איך לחסום מסרים לא רצויים. בדקו גם האם הילדים יודעים לסמן, לחתוך ולהדביק דיאלוגים פוגעים, כך שניתן לדווח עליהם.

מותר להורים להחליט לחסום את חדרי הצ'אט, שכן שיעורי בית, ספורט ובילוי עם חברים מאפשרים מספיק פעילויות לילדים. רוב השרתים מאפשרים חסימה כזו.

אפשרות נוספת היא להגביל את הצ'אט לחדרים המוקדשים לנושאים המעניינים את הילדים או אלה המיועדים לילדים (למשל, www.freezone.com או www.headbone.com) שם קיים פיקוח ואין מסרים מיידים. לגבי מתבגרים אפשר לקבוע כללי מדיניות דומים לאלה הנהוגים במשפחה לגבי ביקור אצל חברים בני המין השני (למשל, רק בשעות מסוימות וכשהורים בבית).

Instant Messages מסרים מיידיים:

הקשר הראשון של predators עם ילדים נעשה ע"י מסרים מיידיים, מפני שזה נעשה בפרטיות. לכאורה, זה הכי הגיוני לבטל את האפשרות הזו, אולם ילדים רבים משוחחים כך עם חבריהם לכיתה, במקום להעביר הודעות בטלפון. אפשר להגביל את הילדים למשלוח/קבלת הודעות אלה רק עם מי שהם מכירים או לייעץ להם לא להגיב להודעות שנראות פרובוקטיביות, מטילות אימה או מלהיבות בצורה מוזרה.

E-mail דואר אלקטרוני :

הרבה predators שולחים דואר אלקטרוני לילדים ולפעמים מצרפים פורנוגרפיה. יש להזהיר את הילדים לא לפתוח חומר מצורף מאנשים שאינם מכירים. כדאי לשבת עם ילדים צעירים ולעזור להם להכיר הודעות דואר חשודות. אם אינכם בטוחים בשיפוט של הילדים, אפשר לשמור על הסיסמה ולבדוק בעצמכם את הדואר המגיע.

שלב 2: לפקח על פעילויות און-ליין

כל משפחה צריכה לקבוע גבולות בין חובת ההורים להגן על הילדים לבין זכותם לפרטיות. כמובן שמידת ההשגחה על הילדים תלויה בגיל ובאופי הילד. ילדים תמימים הנוטים לבטוח באחרים זקוקים ליותר הגנה. אם הילד כועס על הליווי הזה, ניתן להסביר לו שזה דומה לליווי של טיול ב"ס או הליכה עם הילד לחוג כלשהו.

ההמלצות בתחום זה הן:

מיקום המחשב במקום ציבורי בבית: אחת השאלות הראשונות הנשאלות ע"י ה- predators היא היכן הילד ממוקם. בד"כ הם יחזרו אחרי ילדים היושבים בחדר שלהם לבד. נכון, שגם בחדר המשפחה ניתן להקטין מסך תוך שניה ולהעלים את מה שנמצא עליו, אבל הסיכון שפעילותם תגלה מקטין את הסיכוי שהם יכנסו למערכת יחסים חשאית.

הגבלת את זמן האון-ליין: ככל שילד מבלה יותר זמן און-ליין יש יותר סיכוי שהוא יהיה מעורב בהתנהגויות מסוכנות. מחקר ברסון מצא שהסיכוי לפגישה אישית עם מישהו שהכירו באינטרנט הוא פי 7 אצל נערות שבילו יותר מ-12 שעות בשבוע מול המסך לעומת אלה שבילו 3-5 שעות בשבוע. בנות שמבלות יותר שעות מול המסך נוטות לגלות הרבה יותר פרטים אישיים ולהחליף תמונות עם מישהו שפגשו ברשת.

תשומת לב למה שנכנס לבית: עליכם להיות מודעים לדרכי ההתקשרות של predators עם ילדים. שימו לב למכתבים או לחבילות שהילד מקבל. עיקבו אחרי שיחות טלפון, שימו לב למספרי טלפון לא מוכרים. בארה"ב predators מארגנים לעצמם מספר 1-800 (חינם) כדי שלא יוכלו לאתר אותם.

תזכורת חוזרת שדואר אלקטרוני איננו פרטי: הוא דומה לגלוית דואר שכל אחד יכול לקרוא. מומחים טוענים שגם אם הורים אינם פותחים את הדואר של ילדיהם, הם יכולים לשים לב לנושא ולכתובת השולח, בדיוק כמו שהם יכולים לבדוק את הכתובת על מכתבים או חבילות שילדים מקבלים.

שימוש בתוכנות הגנה: קיימות תוכנות עיקוב או הגנה שיכולות להרחיק את הילדים מחומר שאיננו מתאים להם. למשל, (Security Software Systems) Cyber Sentinel מונעת מילדים לתת את שמם, כתובתם או כל מידע אחר שהורה בוחר. התוכנה מסוגלת לזהות משפטי מפתח ש- predators משתמשים כשהם רוצים לפתוח ילדים. השיחות האלה נשמרות בקובץ מיוחד כך שהורים יוכלו לשוחח עליהם עם הילדים.

שלב 3: עוזר לילד ללמוד להגן על עצמו

ילדים קטנים הם מטרה קלה ל-predators, מפני שהם חסרי ניסיון. הרבה פעמים הם אפילו לא יודעים שמתבייתים עליהם. הדרך היחידה היא לצייד אותם בידע על התכסיסים שנוקטים predators כדי להגיע אליהם, בדיוק כפי שמזהירים ילדים קטנים ממבוגרים שמציעים להם סוכרייה או מבקשים מהם להשגיח על הכלב שלהם. צריך להזהיר ילדים ומתבגרים מפני כל מי שמתעניין בהם מינית באינטרנט. בעולם היום-יום אנו מלמדים ילדים לתת אימון ואח"כ לשאול שאלות- באינטרנט הסדר הפוך.

שחק עם הילד משחקי סימולציה: זה מאד יעיל. השתמש בסיפורים שקראת או שמעת עליהם. למשל, ספר לילדים שפונים בד"כ לילדים שיש להם בעיות עם ההורים שלהם. אתר עם הילד כתובות של אנשים שיוכלו לעזור להם במקרה והם לא ירצו לפנות להורים (למשל, יועצים, מורים, קרובי משפחה, אנשי דת).

שוחח עם הילדים על ההבדלים שבין יחסים אמיתיים לבין יחסים און-ליין: הורים מתקשים להבין איך ילדים לא קולטים את הצביעות הקיימת ביחסים און-ליין. הם לא מבינים ש-predators עמלים קשות על מנת לרכוש את אימון הילד ולערער את יחסיו עם בני משפחתו. מתבגרים הנאבקים נגד מגבלות הוריהם שמחים לשמוע ממישהו שהם באמת מספיק בוגרים.

האינטרנט מגביר פנטזיות רומנטיות, כי לא צריך להתמודד עם החסרונות של החיים. יש לשוחח עם מתבגרים לעיתים קרובות על הקושי להכיר אדם לעומק בכל מצב ולהסב את תשומת ליבם לכך שהאינטרנט מבטל סימנים העוזרים להיכרות זו (כמו: מראה חיצוני, שפת גוף והתנהגות). בחיים אם מישהו מספר לך שהוא ספורטאי נפלא, מהר מאד האמת תתגלה. באינטרנט יכולים לספר מה שהם רוצים.

חשוב שילדים יבינו שאנשים שהם מכירים באינטרנט אינם חברים- הם זרים. רק בעולם האמיתי אנשים יכולים להיות חברים. על מנת להקל על הילדים ניתן לקרוא למכרים ברשת בשם מיוחד, למשל, Cyberpals (ידיד-רשת).

לפעמים הילדים מבינים שאנשים נוהגים לשקר און-ליין, וכדי לראות מיהם באמת הם חשים צורך לפגוש אותם. הם בטוחים שהדרך היחידה לגלות את האמת היא בפגישה פנים אל פנים. חלק מהם קובעים פגישות ללא ידיעת הוריהם. לכן יש להזהירם שקיימת סכנה ממשית לפגוש אדם שהכרנו ברשת. חשוב להגיד לילדים שכל מי שמבקש מהם לשמור סודות מההורים אינו מעוניין בטובתם דווקא.

שוחחו עם מתבגרים על סייבר-סקס: מתבגרים אחדים ואפילו הורים חושבים שזה בטוח ללמוד על סקס און-ליין, מקום בו אין סכנת הריון, אונס או STD. המומחים טוענים, לעומת זה, שבחיים האמיתיים פוגשים המתבגרים בד"כ את בני גילם הנמצאים בשלב התפתחותי דומה. אבל אם בני 13 משוחחים עם בני 35, אין שפק שהמתבגר נמצא בעמדה נחותה. במחקר של ברסון היא מצאה שאפילו מתבגרים שחיפשו הרפתקה מינית, מצאו עצמם פתאום במצבים שחשפו אותם למבוכה, לאי-נוחות או פחד מפני שהמתכתבים איתם לא הרפו מהם. בעניין זה הורים צריכים לנהוג בתקיפות ולהגיד למתבגרים שהם לא מרשים להם ללכת לחדרי צ'אט על סקס כמו שלא מרשים להם ללכת לבארים או לפאבים של פנויים/ פנויות.

הבהירו לילדים שהם לא יואשמו בגין בעיות שהתעוררו און-ליין: ילדים אינם מדווחים על ניסיונות פיתוי און-ליין ע"י מבוגרים, בעיקר מפני שהם חשים אשמה על מעורבותם. חשוב שהורים יבהירו לילדים שהם לא יכעסו עליהם וגם ינתקו אותם מהאינטרנט אם הם ידווחו על הבעיות שהתעוררו. יש להדגיש שה-predator הוא האשם, שכן הוא מבוגר. Predators מנסים ללחוץ על הקורבנות שלהם שישמרו סוד ע"י איום שיגרמו נזק לאחרים. הורים חייבים להבטיח לילדים שהם לא יענישו אותם, אלא יעריכו מאד את יכולתם הבוגרת והאחראית לאיתור ולדווח על predators אפשרי באינטרנט.

לסיום: האתגר הוא לעזור לילדים לפתח הערכה עצמית שתהפוך אותם פחות פגיעים לפיתוי, לחדד את חושיהם כך שיכירו בסכנה כאשר היא מופיעה, ולפתח בהם בטחון שיש סביבם מבוגרים שדואגים להם, שניתן לפנות אליהם עם כל דבר הנראה מפחיד ולדווח על מצבים בהם נראה לילד שאיבד שליטה על מה שקורה.

איך מדווחים על ONLINE PREDATORS?

באופן כללי קיים תת דיווח על פשעי אינטרנט, כי הורים רבים מאמינים שאם לא נקבעה פגישה על הילד לא צריך לדווח. אבל הרי הם היו מדווחים מיד אם הם היו יודעים על מבוגר הנוהג להסתובב ליד בית הספר. כיוון שרוב ה-predators נוהג להטריד מספר ילדים, גם אם הילד שלכם בטוח, ילד אחר עלול להיות בסכנה.

בארה"ב ניתן לפנות לכתובות הבאות:

CYBERTIPLINE (www.cybertipline.com) - המרכז הלאומי שמטפל בהיעלמות או בניצול ילדים ואוסף מידע לגבי פיתוי און-ליין ופורנוגרפיה העוסקת בילדים.

INTERNET SERVICE PROVIDER (ISP) - ספק השירות יכול לנתק את ה-predator נותנים לו הוכחות על ניסיונות שידול מצידו כלפי קטין וגם לעזור בחסימת מסרים מאותו אדם.

משטרה - בתחנות משטרה אחדות יש Cyber Cops, אם אנשים יתחילו לדווח על עבירות אינטרנט התפקיד יתרחב.

US CUSTOMS SERVICE - ניתן לשלוח את הודעת הדואר מ-predators או להעביר את הלינק של אתרים העוסקים בפורנוגרפיה עם ילדים למרכז הבינלאומי לחקירות פורנוגרפית ילדים

(International Child Pornography Investigation and Coordination Center)
בכתובות: www.customs.ustreas.gov/ או icpicc@customs.treas.gov